

(SC)

SCHOLARSHIP

भारत सरकार पोस्ट-मॅट्रिक शिष्यवृत्ती योजना

About Scheme

Department Name

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

Overview

१. शिक्षणासाठी आर्थिक मदत देणे.
२. शिक्षण गळती कमी करण्यासाठी.
३. उच्च शिक्षणासाठी आवड निर्माण करणे.
४. विद्यार्थ्यांना शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहात जाण्याची संधी देणे.
५. पारदर्शकता, समन्वय आणि विलंब टाळण्यासाठी शिष्यवृत्ती योजना.
६. फक्त अनुसूचित जातीतील विद्यार्थ्यांना या योजने अंतर्गत शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क आणि देखभाल भत्ता यांचा लाभ दिला जातो.
७. अर्जदाराचे कौटुंबिक उत्पन्न रु. 2,50,000 किंवा त्यापेक्षा कमी असावे.

Eligibility

१. आई-वडिलांचे / पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रु. २.५ लाख किंवा त्यापेक्षा कमी असावे.
२. विद्यार्थी अनुसूचित जातीचा किंवा नवबौद्ध असावा.
३. विद्यार्थी महाराष्ट्र राज्याचा अधिवासी असावा
४. विद्यार्थी शालांत परीक्षा किंवा इतर समकक्ष मॅट्रिक परीक्षा उत्तीर्ण असावा.

५. अयशस्वी : विद्यार्थी प्रथम वर्षी नापास झाला तरी त्याला परीक्षा शुल्क आणि देखभाल भत्ता अनुज्ञेय राहिल, एकाच वर्गात दुसऱ्या प्रयत्नात सुद्धा अनुत्तीर्ण झाल्यास त्याला / तिला कोणताही भत्ता मिळणार नाही. आणि दोन प्रयत्नानंतर विद्यार्थी उत्तीर्ण होऊन पुढील वर्गात गेल्यास लाभ अनुज्ञेय राहतील.
६. महाराष्ट्राबाहेर शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी सुद्धा भारतसरकारच्या नियमानुसार समान नियम अनुज्ञेय राहतील.
७. फक्त २ व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी.
-

Documents Required

- उत्पन्न प्रमाणपत्र (तहसीलदार द्वारे प्रदान)
 - जात प्रमाणपत्र.
 - गत वर्षीच्या परीक्षेची गुणपत्रिका
 - १० वी किंवा १२ वी परीक्षेची गुणपत्रिका
 - वडिलांचे मृत्यू प्रमाणपत्र (आवश्यक असल्यास)
 - शिक्षणातील खंड बाबतचे आणि स्वःघोषणापत्र (आवश्यक असल्यास)
 - वसतिगृह प्रमाणपत्र (आवश्यक असल्यास)
 - पतिचे उत्पन्न प्रमाणपत्र (अर्जदार जर स्त्री आहे आणि विवाहीत असल्यास)
-

(SC)

FREESHIP

पोस्ट मॅट्रिक ट्यूशन फी आणि परीक्षा फी (फ्रीशिप)

About Scheme

Department Name

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

Overview

- विद्यार्थ्यांमध्ये शिक्षणाबद्दल रुची निर्माण करणे
 - उच्च शिक्षणासाठी आर्थिक मदत उपलब्ध करून देणे
 - शिक्षण व्यवस्थेमध्ये विद्यार्थी गळती प्रमाण कमी करणे
 - उच्च शिक्षणाद्वारे आर्थिक स्तर उंचावण्यासाठी संधी उपलब्ध करून देणे.
 - पारदर्शकता, ऐक्य आणि विलंब टाळण्यासाठी शिष्यवृत्ती योजना.
 - अनुसूचित जातीतील विद्यार्थ्यांना सर्व प्रकारचे अनिवार्य शुल्क जसे की, शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क आणि इतर अनुज्ञेय शुल्क यांची परतफेड प्रदान करण्यात येईल.
-

Benefits

विद्यार्थ्यांमार्फत संस्थांना दिले जाणारे शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क आणि इतर शुल्क, जे अनिवार्य किंवा सक्तीचे देय आहे, ते या योजनेत समाविष्ट आहे.

Eligibility

- आई-वडिलांचे / पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रु. २,५०,००० पेक्षा जास्त असावे.
- विद्यार्थी अनुसूचित जातीचा किंवा नवबौद्ध असावा.
- विद्यार्थी महाराष्ट्र राज्याचा अधिवासी असावा
- विद्यार्थी शालांत परीक्षा किंवा इतर समकक्ष मॅट्रिक परीक्षा उत्तीर्ण असावा.
- शासकीय मान्यताप्राप्त असलेली आणि महाराष्ट्रात स्थित असलेली संस्था असावी.
- विद्यार्थ्यांनी व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी केवळ CAP माध्यमातून प्रवेश घेतलेला असावा.
- संपूर्ण अभ्यासक्रम कालावधीत केवळ एकदा अनुत्तीर्ण ग्राह्य धरले जाईल.

Documents Required

- उत्पन्न प्रमाणपत्र (तहसीलदार यांनी प्रदान केलेले)
 - जात प्रमाणपत्र.
 - जात पडताळणी प्रमाणपत्र
 - गत वर्षीच्या परीक्षेची गुणपत्रिका
 - १० वी किंवा १२ वी परीक्षेची गुणपत्रिका
 - वडिलांचे मृत्यू प्रमाणपत्र (आवश्यक असल्यास)
 - वसतिगृह प्रमाणपत्र (आवश्यक असल्यास)
 - CAP फेरी वाटप पत्र
-

(OBC, SBC & VJNT)

SCHOLARSHIP

विजाभज प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती

About Scheme

Department Name

विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण संचालनालय

Eligibility

१. पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रू. १ लाख किंवा त्यापेक्षा कमी असावे.
२. अर्जदार हा विमुक्त जाती, भटक्या जमाती श्रेणीतील असावा.
३. अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असणे आवश्यक आहे.
४. अर्जदारांनी शालान्त पूर्व श्रेणीमध्ये शासनाकडून मंजूर केलेल्या शैक्षणिक कोर्सचा पाठपुरावा केला पाहिजे.
५. अर्जदाराने पुढील उच्च श्रेणीमध्ये पदोन्नती केली तर अर्जदारांना देखभाल भत्ता व परीक्षा शुल्क दिले जाते.
६. जर अर्जदार विशिष्ट वर्षामध्ये अयशस्वी झाला तर त्याला त्या शैक्षणिक वर्षाचे शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क आणि देखभाल भत्ता मिळेल, परंतु पुढील उच्च श्रेणीत त्याला बढती मिळत नाही तोपर्यंत त्याला शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळणार नाही. ७. केवळ व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी अर्जदार CAP राउंड च्या माध्यमातून येणे आवश्यक आहे.
८. केवळ दोन अपत्य (i) मुलींसाठी हि अट बंधनकारक नाही ii) एकाच पालकची जास्तीत जास्त २ मुले शिष्यवृत्तीसाठी पात्र असतील.
९. दुसरी कुठलीही शिष्यवृत्ती / वेतनरोख स्विकारल्यास या शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत

अंतर्गत अर्जदारांना शिष्यवृत्ती दिली जाणार नाही.

१०. चालू वर्षासाठी ७५% उपस्थिती अनिवार्य आहे.

११. अर्जदाराने (त्याने / तिने) व्यावसायिक ते बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रम बदलल्यास अर्जदार शिष्यवृत्तीसाठी पात्र नसेल परंतु बिगर व्यावसायिक ते व्यावसायिक अभ्यासक्रम बदलल्यास अर्जदार शिष्यवृत्तीसाठी पात्र असेल.

१२. एक कोर्स पूर्ण होईपर्यंत अर्जदाराची शिष्यवृत्ती / फ्रीशिप चालू राहिल. उदाहरणार्थ - १० वी, १२ वी कला - बी.ए., एम.ए., एम.फिल., पी.एच.डी., इत्यादी. अर्जदाराने बी.ए. आणि बी.एड. पूर्ण केले आणि नंतर एम.ए. साठी प्रवेश घेतल्यानंतर, एम.ए. अभ्यासक्रमासाठी त्याला / तिला शिष्यवृत्तीसाठी परवानगी दिली जाणार नाही. पण बी.एड.नंतर एम.बी.ए. मध्ये प्रवेश केल्यानंतर ते शिष्यवृत्तीसाठी पात्र ठरतील कारण तो व्यावसायिक पदव्युत्तर अभ्यासक्रम आहे.

१३. विशेष व्यावसायिक / बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांनी, त्या शैक्षणिक अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती / फ्रीशिप चा लाभ घेतला असल्यास आणि दरम्यान सध्याच्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमातून बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमात प्रवेश घेऊ इच्छित अर्जदारास पुढील अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळणार नाही.

Documents Required

१. **जात प्रमाणपत्र** - सक्षम प्राधिकरणाकडून जारी केलेले असावे. (महाराष्ट्र शासनाद्वारे जारी केलेले) वास्तव्याचा पुरावा म्हणून हे प्रमाणपत्र ग्राह्य धरले जाईल.
 २. **उत्पन्न प्रमाणपत्र / मिळकत घोषणापत्र** - सक्षम प्राधिकरणाकडून जारी केलेले असावे.
 ३. **जात पडताळणी प्रमाणपत्र** - व्यावसायिक पदवी अभ्यासक्रम, व्यावसायिक पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांसाठी अनिवार्य. बिगर-व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी जात पडताळणी प्रमाणपत्र अनिवार्य नाही.
 ४. **१० वी किंवा १२ वी परीक्षेची गुणपत्रिका किंवा गत वर्षीच्या परीक्षेची गुणपत्रिका**
 ५. **अंतर प्रमाणपत्र** - शिक्षणामध्ये खंड असल्यास हे प्रमाणपत्र अनिवार्य असेल.
 ६. **वडिलांचे / पालकांचे मृत्यू प्रमाणपत्र (लागू असल्यास)**
 ७. **शिधापत्रिका** - कुटुंबातील मुलांची एकूण संख्या ओळखण्यासाठी
 ८. **शाळा / महाविद्यालय सोडल्याचे प्रमाणपत्र**
 ९. **एकूण लाभार्थी मुलांच्या संख्येबाबत आई-वडिलांचे / पालकांचे घोषणापत्र**
-

(OBC, SBC & VJNT)

FREESHIP

विजाभज प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क प्रदाने

About Scheme

Department Name

विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण संचालनालय

Eligibility

१. अर्जदाराने मॅट्रिकोत्तर शिक्षण अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेला असावा.
२. अर्जदार विजाभज प्रवर्गातील असावा.
३. पालकांचे वार्षिक उत्पन्न ८ लाख किंवा त्यापेक्षा कमी असावे.
४. अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा अधिवासी असावा.
५. शासनाद्वारे मंजूर केलेल्या मॅट्रिकोत्तर अभ्यासक्रमात प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी या शिष्यवृत्तीसाठी पात्र असतील.
६. अर्जदाराने व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी केवळ शासकीय अनुदानित / खाजगी विना अनुदानित / कायमस्वरूपी खाजगी विनाअनुदानित संस्थेत / महाविद्यालयात प्रवेश घेतलेला असावा.
७. आरोग्य विज्ञान पदवी अभ्यासक्रम (वैद्यकीय, दंतवैद्यकीय, होमिओपॅथी, युनानी, आयुर्वेद, फिजिओथेरेपी, व्यावसायिकोपचार, नर्सिंग):
खाजगी वैद्यकीय आणि दंत महाविद्यालये प्रवेश परीक्षा व्यवस्थापन असोसिएशन आणि सरकारी प्रवेश परीक्षेच्या माध्यमातून प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी फ्रीशिप साठी पात्र असतील.
८. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग :

विना अनुदानित महाविद्यालये / तांत्रिक शिक्षण / तंत्रनिकेतन साठीची शासकीय अनुदानित महाविद्यालये आणि व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठीच्या शासकीय विना अनुदानित महाविद्यालयांसाठी फ्रीशिप लागू होईल.

- पदविका - अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र, एचएमसीटी
- पदवी - अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र, एचएमसीटी
- पदव्युत्तर - एमबीए / एमएमएस, एमसीए

९. शेती, पशुसंवर्धन आणि दुग्ध विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग:

शिष्यवृत्ती शुल्क हे खाजगी अनिवासी / कायम स्वरूपी अनुदानित संस्थेमध्ये शासकीय कोटातून प्रवेश मिळालेल्या अर्जदारांना लागू असेल.

- कृषी महाविद्यालये (पदविका)
- दुग्धव्यवसाय विभाग (पदविका)

कृषी आणि संबंधित विषयांसाठी महाविद्यालये (पदवी आणि पदव्युत्तर)

- कृषी आणि जैव-तंत्रज्ञान महाविद्यालये (पदवी आणि पदव्युत्तर)
- कृषी आणि अन्न तंत्रज्ञान महाविद्यालये (पदवी आणि पदव्युत्तर)

१०. बी.एड. आणि डी.एड अभ्यासक्रमासाठी: डी.एड., बी.एड अभ्यासक्रमांसाठी १००% लाभ (शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क) लागू आहे. डी.एड., बी.एड. अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेतलेल्या अनुदानित, विना अनुदानित महाविद्यालयातून शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी शुल्क संरचना हि शासकीय दराप्रमाणे लागू राहिल.

११. केवळ व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी अर्जदार CAP राऊंड च्या माध्यमातून येणे आवश्यक आहे.

१२. जर अर्जदार विशिष्ट वर्षामध्ये अयशस्वी झाला तर त्याला त्या शैक्षणिक वर्षातील शिक्षण शुल्क आणि परीक्षा शुल्क यांचा लाभ मिळेल , परंतु पुढील उच्च श्रेणीत बढती मिळेपर्यंत त्याला शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळणार नाही.

१३. अर्जदाराने (त्याने / तिने) व्यावसायिक ते बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रम बदलल्यास अर्जदार शिष्यवृत्तीसाठी पात्र ठरणार नाही परंतु बिगर व्यावसायिक ते व्यावसायिक अभ्यासक्रम बदलल्यास अर्जदार शिष्यवृत्तीसाठी पात्र असेल.

१४. जर एखाद्या अर्जदाराला २०१५-१६ च्या पासून पुढे खाजगी विना अनुदानित / कायम विना अनुदानित संस्थामध्ये प्रवेश दिलेल्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या विशिष्ट शैक्षणिक अभ्यासक्रमात दोन किंवा अधिक वेळा परीक्षेमध्ये अनुत्तीर्ण झाल्यास तो / ती फ्रीशिप साठी पात्र ठरणार नाही.

१५. कोणताही एक अभ्यासक्रम पूर्ण करेपर्यंत अर्जदारास शिष्यवृत्ती / फ्रीशिप चा लाभ मिळेल. उदा. - ११ वी, १२ वी, कला - बी.ए., एम.ए., एम.फिल., पी.एच.डी. इत्यादी. जर

अर्जदाराने बी.ए. आणि बी.एड. अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर एम.ए. साठी प्रवेश घेतला, तर एम.ए. अभ्यासक्रमासाठी त्याला / तिला शिष्यवृत्ती दिली जाणार नाही. परंतु बी.एड.नंतर एम.बी.ए. मध्ये प्रवेश घेतल्यानंतर शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येईल कारण तो व्यावसायिक पदव्युत्तर अभ्यासक्रम आहे.

१६. विशेष व्यावसायिक / बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांनी, त्या शैक्षणिक अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती / फ्रीशिप चा लाभ घेतला असल्यास आणि दरम्यान सध्याच्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमातून बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमात प्रवेश घेऊ इच्छित अर्जदारास पुढील अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळणार नाही.

Documents Required

१. जात प्रमाणपत्र - सक्षम प्राधिकरणाकडून जारी केलेले असावे.
 २. उत्पन्न प्रमाणपत्र - सक्षम प्राधिकरणाकडून जारी केलेले असावे.
 ३. १० वी किंवा १२ वी परीक्षेची गुणपत्रिका किंवा गत वर्षीच्या परीक्षेची गुणपत्रिका
 ४. अंतर प्रमाणपत्र - शिक्षणामध्ये खंड असल्यास हे प्रमाणपत्र अनिवार्य असेल.
 ५. एकूण लाभार्थी मुलांच्या संख्येबाबत आई-वडिलांचे / पालकांचे घोषणापत्र
 ६. वडिलांचे / पालकांचे मृत्यू प्रमाणपत्र (लागू असल्यास)
 ७. **CAP** वाटप पत्र (फक्त व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी)
 ८. जात पडताळणी प्रमाणपत्र (दि. ३१ जुलै २००८ च्या शासन निर्णयानुसार फक्त व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी) निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी सूट लागू होईल.
 ९. शाळा / महाविद्यालय सोडल्याचे प्रमाणपत्र
 १०. शिधापत्रिका - कुटुंबातील मुलांची एकूण संख्या ओळखण्यासाठी
-

(ST)

FREESHIP

अनुसूचित जमाती विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण शुल्क व परीक्षा प्रदाने.

About Scheme

Department Name

आदिवासी विकास विभाग

Overview

ही राज्य प्रायोजित योजना आहे. अर्जदाराची पालकांची उत्पन्नाची मर्यादा २.५ लाखांपेक्षा जास्त आहे. फक्त अर्जदार ट्युनशन फी आणि परीक्षा शुल्क परतफेड केले जाते

Benefits

ट्युनशन फी आणि परीक्षा शुल्क मंजूर कॉलेज फी रचनेनुसार

Eligibility

फक्त एसटीसाठी लागू

* कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रु. > २,५०,००० नूतनीकरण धोरण: विद्यार्थ्यांना मागील वर्ष परीक्षा उत्तीर्ण करावे लागेल.

* जर विद्यार्थी कोणत्याही वर्षात अपयशी ठरला तर त्याला त्या विशिष्ट वर्षासाठी शिष्यवृत्ती दिली जाणार नाही.

Renewal Policy

विद्यार्थ्यांना मागील वर्षाची परीक्षा उत्तीर्ण करावे लागेल.

जर विद्यार्थी कोणत्याही वर्षात अपयशी ठरला तर त्याला त्या विशिष्ट वर्षासाठी शिष्यवृत्ती दिली जाणार नाही.

Documents Required

१. जात प्रमाणपत्र
२. मागील वर्षाचे गुणपत्रिका
३. जाति वैधता प्रमाणपत्र

(ST)

SCHOLARSHIP

भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती.

About Scheme

Department Name

आदिवासी विकास विभाग

Overview

- भारतात अभ्यास करण्यासाठी अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांना मॅट्रिक शिष्यवृत्ती पोस्टची योजना

Eligibility

फक्त एसटीसाठी लागू

* जर कौटुंबिक उत्पन्न $\leq 2,40,000$ तर त्याला शिष्यवृत्ती मिळेल

* किमान 10 वी पास

* परत 2 वर्षांच्या ड्रॉपसाठी परत फॉर्म भरण्याची परवानगी दिली जाणार नाही.

Renewal Policy

1. विद्यार्थ्यांना मागील वर्षाची परीक्षा उत्तीर्ण करावे लागेल.

2. जर विद्यार्थी कोणत्याही वर्षात अपयशी ठरला तर त्याला त्या विशिष्ट वर्षासाठी शिष्यवृत्ती दिली जात नाही.

3. शिष्यवृत्तीचे नूतनीकरण करण्यासाठी विद्यार्थ्यांला अर्ज करावा लागतो.

Documents Required

1. जात प्रमाणपत्र

2. कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न प्रमाणपत्र

3. मागील वर्षाचे गुणपत्रिका

4. व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी जाति वैधता प्रमाणपत्र आवश्यक आहे
